

## NJCM-uitgangspunten 'Terrorismebestrijding met mensenrechten'

Leiden, 8 april 2005

*Opgesteld door het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM)*

1. De wereld is opgeschrikt door terroristische aanslagen die niet of nauwelijks voor mogelijk werden gehouden. De vernietiging van de Twin Towers en het Pentagon in New York en de bomaanslagen in Madrid gevolgd door de moord op Van Gogh in Nederland zijn daarvan sprekende voorbeelden.

2. De vrees voor terroristische aanslagen maakt veel mensen bang. De gevoelens van onveiligheid moeten door de overheid serieus worden genomen. Niet alleen zijn er immers veel volstrekt willekeurige burgers massaal het slachtoffer geworden van terroristische aanslagen, eveneens is van belang dat zowel die aanslagen zelf als die gevoelens de maatschappij ernstig kunnen ontwrichten.

3. De roep in de samenleving om maatregelen te nemen tegen (potentiële) terroristen is sterk. Enige wetsvoorstellen van minister Donner zijn inmiddels aangenomen. Andere wetsvoorstellen met vergaande bevoegdheden voor politie en justitie zijn in behandeling.

4. Het NJCM-lustrumcongres ter gelegenheid van het 30-jarige bestaan van het NJCM is getiteld 'Terrorismebestrijding met mensenrechten', op basis van de gedachte dat in een wereldgemeenschap waarin de mensenrechten optimaal worden gerespecteerd geen voedingbodem voor terrorisme voor handen is.

Een dergelijke wereld is voorlopig een utopie. Het is eveneens een utopie om te veronderstellen dat terrorisme door louter extra bevoegdheden voor politie en justitie zal worden verslagen.

5. Mensenrechten blijven ook bij terrorismebestrijding de granieten bodem die niet doordringbaar moet zijn. Zonder de pretentie volledig te zijn poneert het NJCM hierbij de volgende basale uitgangspunten:

a. Martelen in welke vorm dan ook is nooit toelaatbaar. Dat het risico van martelen aanwezig is blijkt onder meer uit de Abu Graib gevangenis en Guantanamo Bay.

b. Anonieme verklaringen en / of inlichtingenbronnen dienen bij gebruik als bewijs in de strafrechtelijke procedure door de rechter op herkomst en geloofwaardigheid te worden getoetst.

c. Het recht op een eerlijke procedure bij de onafhankelijke en onpartijdige rechter dient ook bij terrorismebestrijding te worden gewaarborgd.

d. Vrijheidsbeneming zonder tussenkomst van de rechter is onaanvaardbaar. Voorts dienen ook de met het oog op terrorismebestrijding gecreëerde verdergaande dwangmiddelen onder daadwerkelijk controle van de rechter te staan.

e. Beperking van grondrechten ter bestrijding van terrorisme dient te voldoen aan de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit en te voldoen aan het wettigheidsvereiste.

f. Handhaving van het verbod van terugwerkende kracht van strafwetgeving en het lex certa beginsel.

g. Respect voor de vrijheid van meningsuiting zoals vastgelegd in het Europees verdrag voor de rechten van de mens en de jurisprudentie van het Hof.

h. Bij het zoeken naar een afgewogen balans enerzijds het belang van terrorismebestrijding en anderzijds het belang van bescherming van mensenrechten in Nederland is de inbreng van een onafhankelijk Nationaal Mensenrechten Instituut onmisbaar.